

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta

Kokouskutsu ja esityslista

Aika 18.11.2025 16:00 -

Paikka Lahden työllisyyspalvelut, kokoushuone Heinäsirkka (os. Aleksanterinkatu
24 B, 1. krs)

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Kutsutut	Bruneau Milla	puheenjohtaja	
	Sairomaa Tomi	varapuheenjohtaja	
	Ruuska Milla	jäsen	
	Säteri Sanna	jäsen	
	Rive Sami	jäsen	
	Salakka Helena	jäsen	
	Korhonen Seppo	jäsen	
	Pikkarainen Harri	jäsen	
	Elomaa Ville-Veikko	jäsen	
	Arvaja Pertti	jäsen	
	Backman Jani	varajäsen	
	Parviainen Mona	nuorisovaltuuston varaedustaja	
	Vehviläinen Liisa	henkilöstön edustaja	§:t 44-48
	Laavi Elina	elinvoimajohtaja, esittelijä	
	Eskonsipo-Bradshaw Henna	kaupunkikulttuurijohtaja	asiantuntijaesittelyt, talviliikunta ja torin elinvoima ja MM-kisat 2029 - valmistautumisen tilannekatsaus
	Tuominen Taisto	työllisyysjohtaja	
	Loippo Marja	valmistelusihteeri, pöytäkirjanpitäjä	
	Valtavaara Anu	juristi	asiantuntijaesittely klo 16.00-16.45, perehdytys toimivallasta ja hallintosäännöstä
	Nyström Aleks	liikuntajohtaja	asiantuntijaesittely klo 16.45-17.00, talviliikunta ja torin elinvoima

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

	Määttä Inkeri	tapahtuma- ja kulttuuriasioiden päällikkö	asiantuntijaesittely klo 16.45-17.00, talviliikunta ja torin elinvoima
	Valta Juha	kansainvälisen osaamisen päällikkö	asiantuntijaesittelyt klo 17.00-17.15, Lahden kaupungin kotoutumisohjelma 2026 (50 §) ja yhteiskuntaorientaation opetussuunnitelma (51 §)

Lahti 13.11.2025

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan puheenjohtaja

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Käsitteltävät asiat

§	Otsikko	Sivu
44	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
45	Pöytäkirjan tarkastajat	5
46	Elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan kokouspäivät vuonna 2026	6
47	Elinvoiman palvelualueen seurantaraportti 1.1.-30.9.2025	8
48	Talousarvion muutosesitys elinvoiman palvelualueelle vuodelle 2025	10
49	Elinvoiman palvelualueelta palkittavat lahtelaiset teot 2025	13
50	Lahden kaupungin kotoutumisohjelma 2026	17
51	Lahden monikielisen yhteiskuntaorientaation opetussuunnitelma	20
52	Päijät-Hämeen alueellinen yhteistyö- ja seurantakeskustelu (YSE)	23
53	Tietopyyntö: muistiot ja sähköpostit kaupunginorkesterin ja taiteellisen partnerin sopimusasiassa	27
54	Tiedoksi merkittävät asiat	29
55	Muut asiat	30
56	Veteraanin hautausavustushakemus (salassa pidettävä)	31

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 18.11.2025

44

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja toteaa kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta

Esityslista

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 18.11.2025

nro 5

45

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valitaan lautakunnan varapuheenjohtaja Tomi Sairomaa ja jäsen Ville-Veikko Elomaa.

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 18.11.2025

46

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan kokouspäivät vuonna 2026

4283/00.01.02.05/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

valmistelusihteeri Marja Loippo, p. 044 482 6057

Päätös

Esittelijä

elinvoimajohtaja Laavi Elina

Päätösehdotus

Lautakunta päättää, että vuoden 2026 kokouspäivät ovat 20.1., 17.2., 17.3., 14.4.,
19.5., 10.6. (varaus), 18.8., 8.9., 13.10. (varaus), 17.11. ja 15.12.2026.

Käyttösuunnitelmaseminaarit pidetään 14.1. ja 8.12.2026, kehyssseminari pidetään
2.6.2026 ja talousarvioseminari pidetään 1.9.2026.

Perusteluosa

Hallintosäännön 10 § mukaan toimitilin päättää kokouksensa ajankohdasta ja
paikasta.

Kokous pidetään myös, milloin puheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai
enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen sen pitämisestä.

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Eityslista

nro 5

Puheenjohtaja voi peruuttaa kokouksen, mikäli kokouksen pitäminen ei ole aiheellista käsiteltävien asioiden vähäisen määrän tai muun perustellun syyn vuoksi.

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan kokouspäivät ovat pääsääntöisesti tiistaisin ja kokoukset alkavat klo 16.00.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Ote jäsenet ja varajäsenet, tiedoksi ao. palvelualue, intra, internet

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 18.11.2025

47

Elinvoiman palvelualueen seurantaraportti 1.1.-30.9.2025

1549/02.00.01.00/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

elinvoimajohtaja Elina Laavi, p. 040 708 2121

työllisyysjohtaja Taisto Tuominen, p. 044 482 6976

kaupunkikulttuurijohtaja Henna Eskonsipo-Bradshaw, p. 044 482 0838

controller Maija Laine, p. 044 716 1433

Päätös

Esittelijä

elinvoimajohtaja Laavi Elina

Päätösehdotus

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta päättää merkitä tiedoksi elinvoiman palvelualueen seurantaraportin 1.1.–30.9.2025.

Perusteluosa

Kaupunginhallitus on 2.12.2024 § 413 hyväksynyt vuoden 2025 talousarvion toimeenpano-ohjeet. Ohjeissa edellytetään, että palvelualue raportoi taloudestaan ja toiminnastaan toimielimille alaistensa yksiköiden osalta vähintään neljännesvuosittain.

Elinvoiman palvelualueen talouden ja toiminnan seurantaraportti tammi-syyskuulta on esitetty liitteissä.

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Liitteet

- 1 Elinvoiman palvelualueen seurantaraportti 1.1.-30.9.2025

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 18.11.2025

48

Talousarvion muutosesitys elinvoiman palvelualueelle vuodelle 2025

2016/02.00.00.00/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

elinvoimajohtaja Elina Laavi, p. 040 708 2121

työllisyysjohtaja Taisto Tuominen, p. 044 482 6976

kasvupalvelujohtaja Henna Eskonsipo-Bratshaw, p. 044 482 0838

controller Maija Laine, p. 044 716 1433

Päätös

Esittelijä

elinvoimajohtaja Laavi Elina

Päätösehdotus

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että

- lisätään kasvupalvelujen menoja 0,4 milj. euroa perustuen vastualueen tarpeisiin varautua korkeakoululle tehtävään avaukseen
- ja vähennetään työllisyyspalvelujen menoja 0,2 milj. euroa ja kaupunkikulttuuripalvelujen menoja 0,2 milj. euroa tammi-syyskuun toteumaennusteeseen perustuen.

Sitovuustasot muutoksen jälkeen:

- kasvupalvelut, menot 21 718 000 euroa

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

- työllisyyspalvelut, menot 45 641 300 euroa
- kaupunkikulttuuripalvelut, menot 29 406 300 euroa.

Perusteluosa

Nyt esitettävä talousarvionmuutos perustuu elinvoiman palvelualueen sisäisiin tarpeisiin kohdentaa määrärahoja sitovuuksilta toiselle elinvoiman palvelualueen sisällä.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 25.11.2024 § 123 talousarvion vuodelle 2025. Talousarvion ja käyttösuunnitelmien hyväksymisen jälkeen kaupunginvaltuusto hyväksyi 10.3.2025 § 28 hallintosäännön muutokset 1.6.2025 voimaan tulevana. Lisäksi kaupunginhallitus hyväksyi 7.4.2025 § 121 elinvoiman palvelualueen toimintasäännön 1.6.2025 voimaan tulevana.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 9.6.2025 § 70 palvelualueen sitovat tasot 1.6.2025 alkaen sekä kevään toteumaennusteeseen perustuvat talousarvionmuutokset, 1.9.2025 § 97 organisaatiomuutokseen perustuvat talousarvionmuutokset sekä 29.9.2025 § 105 talouden toteumaennusteeseen ja palvelualueen määrärahasiirtojen tarpeisiin perustuvat talousarvionmuutokset.

Talousarvion 2025 esitetään tehtäväksi seuraavat muutokset:

Lisätään kasvupalvelut-vastuualueen menoja 400 000 euroa, vähennetään työllisyyspalvelut-vastuualueen menoja 200 000 euroa ja vähennetään kaupunkikulttuuripalvelujen menoja 200 000 euroa. Muutos ei vaikuta toimintakatteeseen. Muutoksessa esitetään määrärahojen kohdennuksia toiselle sitovuudelle palvelualueen tarpeita vastaavalla tavalla.

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Kasvupalvelut, sitova tuloarvio ja määräraha

Lisätään menoja 400 000 euroa, toimintakate heikkenee 400 000 euroa. Esitetään menoja siirrettäväksi työllisyyspalveluista ja kaupunkikulttuuripalveluista.

Työllisyyspalvelut, sitova tuloarvio ja määräraha

Vähennetään menoja 200 000 euroa, toimintakate paranee 200 000 euroa. Tammi-syyskuun valmistellun ennusteen mukaan työllistämisen edistämisen menoja jää toteutumatta tai siirtyy maksettavaksi vuoden 2026 puolelle. Esitetään menoja kohdennettavaksi kasvupalvelujen tarpeisiin.

Kaupunkikulttuuripalvelut, sitova tuloarvio ja määräraha

Vähennetään menoja 200 000 euroa, toimintakate paranee 200 000 euroa. Tammi-syyskuun valmistellun ennusteen mukaan vastualueen menoja jää toteutumatta tasaisesti kaikilta vastualueen palveluyksiköiltä. Esitetään menoja kohdennettavaksi kasvupalvelujen tarpeisiin.

Muutos päivitetään elinvoiman palvelualueen käyttösuunnitelma kaupunginvaltuuston käsiteltäessä esitetyn talousarviomuutoksen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Konsernihallinto/talouspalvelut, elinvoimajohtaja, työllisyysjohtaja

Liitteet

- 2 Talousarvion muutosesitys 2025, sitovuustasot, elinvoiman palvelualue

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 18.11.2025

49

Elinvoiman palvelualueelta palkittavat lahtelaiset teot 2025

4774/07.02.00.00/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

kaupunkikulttuurijohtaja, Henna Eskonsipo-Bradshaw, 044 482 0838

Päätös

Esittelijä

elinvoimajohtaja Laavi Elina

Päätösehdotus

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta päättää perusteluosan mukaisesti kerätä asukkailta ideoita vuoden 2025 palkittavista mukaan lukien Vuoden elinvoimateko, Vuoden hyvinvointiteko, Vuoden työllistäjä, Vuoden urheiluteko, Vuoden nuori urheilija, Vuoden kulttuurialan tunnustus ja Vuoden nuori kulttuuritekijä.

Samalla elinvoima- ja hyvinvointilautakunta päättää perusteluosan mukaiset myöntämiskriteerit palkittavien osalta. Palkinnoksi kullekin kategorialle lautakunta määrittelee 1000 euroa.

Vielä lautakunta tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Lahden kaupungin hallintosäännön (2025/18) mukaisesti elinvoima ja hyvinvointilautakunta päättää Vuoden elinvoimateosta, Vuoden hyvinvointiteosta ja Vuoden työllistäjästä. Näistä Vuoden elinvoimateko ja Vuoden hyvinvointiteko ovat uusia tunnustuksia ja Vuoden työllistäjä -tunnustus on ollut käytössä muutamia vuosia sitten.

Lisäksi elinvoiman palvelualueelle ja näin ollen elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan toimivaltaan kuuluu myös aikaisempien hyvinvointilautakunnan alaisuudessa päätettyjen tekojen palkitseminen. Nämä ovat Vuoden urheiluteko, Vuoden nuori urheilija, Vuoden kulttuurialan tunnustus sekä Vuoden nuori kulttuuritekijä.

Lahdessa monet tekevät tärkeitä tekoja kaupungin kehittämiseksi ja tunnustuksilla tehdään näkyväksi tätä arvokasta työtä. Aukkailla on mahdollisuus osallistua valintaan ja tehdä ehdotuksia perusteluineen palkittavista 1.12. mennessä vastaamalla kyselyyn Osallistu ja vaikuta - Lahti -verkkosivuilla tai jättämällä ehdotus Lahti-Pisteessä Kauppakeskus Triossa.

Elinvoiman palvelualueelta myönnettäville palkittaville määritellään seuraavat kriteerit:

- **Vuoden elinvoimateko** -tunnustus myönnetään lahtelaiselle organisaatiolle, yksittäiselle henkilölle tai yhteistyöryhmälle, joka on vienyt ansiokkaasti eteenpäin Lahden kaupungin elinvoimaa vuonna 2025. Tunnustus myönnetään ensimmäisen kerran tänä vuonna.
- **Vuoden hyvinvointiteko** -tunnustus myönnetään lahtelaiselle organisaatiolle, yksittäiselle henkilölle tai yhteistyöryhmälle, joka on työllään ja teoillaan edistänyt lahtelaisten hyvinvointia, elämänlaatua ja yhteisöllisyyttä vuonna 2025. Tunnustus myönnetään ensimmäisen kerran tänä vuonna.
- **Vuoden työllistäjä** -tunnustus myönnetään lahtelaiselle työnantajaorganisaatiolle tai yksityishenkilölle, joka on toimillaan edistänyt lahtelaisten työllistymistä ja

edistänyt monimuotoisuutta työpaikalla tai innostavaa yhteistyökulttuuria vuonna 2025.

Muiden palkittavien osalta käyttöön otetaan aikaisemmat myöntämisperusteet, jotka ovat seuraavat:

- **Vuoden urheiluteko** -tunnustuksen valintakriteereitä ovat merkittävä menestys kilpailuissa kansallisesti ja kansainvälisesti tai muunlainen lahtelaista urheilukulttuuria myönteisesti edistävä ja uudistava toiminta. Useimmiten palkinto myönnetään juuri kyseisenä vuonna tehdystä urheiluteosta, esimerkiksi merkittävästä voitosta tai saavutuksesta.

Viime vuosien palkitut ovat Lippupallon MM-kisojen 2024 järjestäminen Lahdessa (2024), Salpausselän kisat 2023 sekä Suomen jääkiekkomaajoukkueen olympiakultamitalisti ja kotikisojen maailmanmestari Hannes Björninen (2022).

- **Vuoden nuori urheilija** -tunnustus myönnetään nuorelle lahtelaista seuraa edustavalle urheilijalle tai ryhmälle valtakunnallisesta ja/tai kansainvälisestä menestyksestä. Huomionosoituksen tarkoituksena on kannustaa nuoria urheilijoita urallaan eteenpäin.

Viime vuosien palkitut ovat kestävyysjuoksija Ilona Mononen (2024 ja 2022) ja keilaaja Roni Leskinen (2023).

- **Kulttuurialan tunnustuspalkinto** myönnetään ansioituneesta, uutta luovasta ja usein myös pitkäaikaisesta lahtelaisen kulttuurielämän hyväksi tehdystä työstä. Kulttuurialan tunnustuspalkinnossa on usein kyse elämäntyöpalkinnosta.

Viime vuosien palkitut ovat mestarilaulaja Hilja Grönfors (2024), Filianna-kuoro (2023) ja Lahden Kansainvälinen Urkuviikko (2022).

- **Vuoden nuori kulttuurintekijä** -tunnustus myönnetään nuorelle lahtelaiselle taiteilijalle tai työryhmälle mielenkiintoisesta ja taiteellisesti korkeatasoisesta

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

toiminnasta kuluvana vuonna. Huomionosoituksen tarkoituksena on nostaa esiin nousevia lahtelaisia kykyjä.

Edellisvuosina nuori kulttuurintekijä -stipendin ovat saaneet muusikko Väinö Karhos (2024) ja videokuvaaja Ville Heiskanen (2023).

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta päättää palkittavat seuraavassa kokouksessaan 16.12. Valitut teot palkitaan joulukuun aikana 1000 euron suuruisella palkinnolla. Kustannukset katetaan elinvoiman palvelualueen yhteisistä kustannuksista 2002.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Elina Puska, Elina Lankinen, talous- ja controller-palvelut

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Eityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 18.11.2025

50
Lahden kaupungin kotoutumisohjelma 2026

4307/00.01.02.01/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kansainvälisen osaamisen päällikkö Juha Valta p. 044 483 1865

Päätös

Esittelijä

elinvoimajohtaja Laavi Elina

Päätösehdotus

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta hyväksyy Lahden kaupungin
kotoutumisohjelman perusteluosan mukaisesti.

Perusteluosa

1.1.2025 alkaen kunnilla on ollut kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä. Kunta
vastaa sekä työttöminä työnhakijoina että työvoiman ulkopuolella olevien
kotoutumisen edistämisestä.

Työnhakijoina olevien kotoutujien palvelut järjestetään työllisyysalueella.

Työvoiman ulkopuolella olevien palvelujen järjestämisestä vastaa kunta, joka voi
päättää mihin palvelut hallinnollisesti sijoittuvat, ja miten ne organisoidaan.

Työvoiman ulkopuolella oleville kotoutuja-asiakkaille suunnattuja palveluita voidaan
toteuttaa myös kuntien välisenä yhteistyönä.

Lahden kaupungin Työllisyyspalvelujen vastuualueen Maahanmuuttopalvelut-palveluyksikkö ja Kotoutumispalvelut-toimintayksikkö ovat laatineet yhteistyössä kotoutumisohjelman varmistaakseen lain mukaisten vastuiden ja velvollisuuksien toteutumisen kaupungissa. Kotoutuja-asiakkaiden palveluita ja kotoutumisen prosesseja on ohjelmassa pyritty tarkastelemaan kokonaisuutena tiiviissä yhteistyössä kuntien ja muiden kotoutumista edistävien toimijoiden välillä. Lahden kotoutumisohjelman tavoitteena on edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä työmarkkinoille sekä osallisuutta yhteiskunnassa ja hyviä väestösuhteita.

Ohjelma on laadittu työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) kotoutumisen tarkistuslistan pohjalta, joka määrittelee perusvaatimukset ja suositukset tehokkaalle kotoutumisohjelmalle. Kotoutumisohjelma on kunnan järjestämä kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus, jonka palveluiden tavoitteena on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä tai yrittäjyyttä, osaamista ja työelämävalmiuksia sekä vahvistaa hyviä väestösuhteita.

Kotoutumisohjelma tukee myös yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja tasa-arvon toteutumista sekä terveyttä ja hyvinvointia. Kotoutumisohjelman sisältämät palvelut tukevat arjen kansalaistaitoja sekä osallistumista järjestötoimintaan ja muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan.

Työ- ja elinkeinoministeriö edellytti vuonna 2025, että kunnalla on vahvistettu kotoutumisohjelma ja erikseen kotoutumisen alkuvaiheen palveluita kuvaava asiakirja. Vuodesta 2026 alkaen nämä eivät ole enää ministeriön asettamia edellytyksiä, mutta kotoutumisohjelma on koettu tarjoavan Lahden kaupungille mielekkään työkalun seurata Lahden kaupungin strategia 2035 ([Lahden kaupungin strategia 2035](#)) toteutumista.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Toimenpiteet

Ote

Kansainvälisen osaamisen päällikkö Juha Valta

Asiakkuuspäällikkö Reea Kiiskilä

Yksikön päällikkö Maarit Ahomäki

Liitteet

3 Kotoutumisohjelma 2026

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Eesityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 18.11.2025

51

Lahden monikielisen yhteiskuntaorientaation opetussuunnitelma

4308/00.01.02.01/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

kansainvälisen osaamisen päällikkö Juha Valta p. 044 483 1865

Päätös

Esittelijä

elinvoimajohtaja Laavi Elina

Päätösehdotus

Lautakunta hyväksyy yhteiskuntaorientaation opetussuunnitelman

Perusteluosa

Lahden kaupungin monikielisen yhteiskuntaorientaation opetussuunnitelma on laadittu tukemaan maahanmuuttajien kotoutumista ja vastaamaan vuoden 2025 alussa voimaan tulleen kotoutumislain (681/2023) ja siihen liittyvän valtioneuvoston asetuksen (TEM/2024/147) vaatimuksia. Opetussuunnitelma pohjautuu vuonna 2024 toteutettuun pilottikokeiluun sekä International House Lahden koordinoimaan moniammatilliseen kehittämistyöhön.

Opetussuunnitelman valmisteluun ovat osallistuneet Lahden kaupungin asiantuntijat, kouluttajat ja hallinnon edustajat. Työskentelyssä on hyödynnetty Suomen Pakolaisavun ja opetusministeriön laatimaa valtakunnallista

opetussuunnitelmaehdotusta, jota on sovellettu paikallisiin olosuhteisiin ja palvelurakenteisiin. www.kotoutumisentukena.fi

Opetussuunnitelman tavoitteena on:

- tarjota maahanmuuttajille tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta heidän omalla äidinkielellään,
- vahvistaa Lahden kaupungin pitovoimaa vieraskielisten asukkaiden keskuudessa.
- edistää kotoutumista ja osallisuutta paikallisyhteisöihin,
- tukea työllistymistä, yrittäjyyttä ja opiskelumahdollisuuksia.

Koulutus koostuu 70 tunnista opetusta ja itsenäistä opiskelua. Opetus toteutetaan pääasiassa lähiopetuksena, mutta se voi sisältää myös etäopetusta ja sähköisiä oppimisympäristöjä. Oppimateriaalina käytetään muun muassa Opetushallituksen ja DIAK:n tuottamaa aineistoa sekä International House Lahden kehitteillä olevaa Newcomer's Guide -materiaalia. Se tulee aikanaan toimimaan yhteiskuntaorientaation yhtenä opetusmateriaalina. Opetussuunnitelma on laadittu siten, että se mahdollistaa joustavan toteutuksen eri kieliryhmille ja huomioi osallistujien yksilölliset tarpeet, kuten luku- ja kirjoitustaidon tason sekä muut velvoitteet. Opetussuunnitelman muutokset edellyttävät erillistä selvitystä ja perustelujen toimittamista koulutuksen järjestäjälle.

Opetussuunnitelmaluonnoksesta on pyydetty lausunnot Lahden kaupungin maahanmuuttopalveluista, International House Lahdelta, työllisyyspalveluista, sivistyspalveluilta sekä muilta keskeisiltä sidosryhmiltä. Lausuntopyyntöjen yhteydessä on hyödynnetty myös aiempien koulutusten osallistujapalautetta ja kouluttajien kokemuksia. Saapuneet lausunnot ja kommentit on huomioitu opetussuunnitelman viimeistelyssä.

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote Työllisyyspalvelut: Juha Valta, Maarit Ahomäki ja Taisto Tuominen

Liitteet

4 Yhteiskuntaorientaation opetussuunnitelma

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 18.11.2025

52

Päijät-Hämeen alueellinen yhteistyö- ja seurantakeskustelu (YSE)

4684/00.05.02.00/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

työllisyysjohtaja Taisto Tuominen, 044 482 6976

Päätös

Esittelijä

elinvoimajohtaja Laavi Elina

Päätösehdotus

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta merkitsee käydyn yhteistyö- ja seurantakeskustelun tiedoksi.

Perusteluosa

Valtion ja kuntien välistä yhteistyötä työvoimapalvelujen järjestämisessä toteutetaan ELY-keskusten (jatkossa Elinvoimakeskusten) johtamissa alueellisissa työllisyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskusteluissa (YSE). Peruste säännöllisten keskustelujen järjestämiseen työvoimapalvelujen järjestämisestä annetusta laista (380/2023, 3 luku, §23). Vuoden 2025 aikana järjestettävät keskustelut ovat ensimmäiset laatuaan ja niissä tarkastellaan työvoimaviranomaisten järjestämien työvoimapalveluiden vaikuttavuutta, kehittämisen ja yhteistyön tarpeita sekä tuetaan kokemusten vaihtoa ja hyvien käytäntöjen levittämistä.

Päijät-Hämeen ensimmäinen alueellinen yhteistyö- ja seurantakeskustelu järjestettiin 29.10. Lahdessa. Keskustelussa oli mukana Lahden ja Päijät-Hämeen työllisyysalueiden, ELY-keskuksen, Päijät-Hämeen hyvinvointialueen, Hämeen liiton, KEHA-keskuksen sekä työ- ja elinkeinoministeriön edustajia. Tilaisuudessa käytiin yhteisesti läpi havaintoja työllisyysalueiden toiminnasta ensimmäisen kuuden kuukauden toimintakauden ajalta tammi-kesäkuulta 2025. Keskustelun sisältö on tiivistetty alla.

KEHA-keskus esitti tilaisuudessa seuranta ja analyysitietoja työllisyysalueiden toiminnan ensimmäisen kuuden kuukauden ajalta. KEHAn arvio osoittaa, että palvelut ovat vielä kehitysvaiheessa, eikä varsinaisia johtopäätöksiä toiminnan tai palvelujen vaikuttavuudesta voida vielä tässä vaiheessa tehdä.

Raportointijärjestelmien kehitystyö on kesken, eivätkä tiedot tallennu vielä kattavasti järjestelmään.

Työllisyyspalvelut ovat käynnistyneet kunnissa aikana, jolloin työttömyys on kasvanut ja avoimia työpaikkoja on aiempaa vähemmän. Aktivointipalveluiden käyttö vähentynyt samaan aikaan, kun niiden sakkomaksuja alentava vaikutus poistui; toisaalta myös mittarin vertailtavuus edellisiin vuosiin on muuttunut, koska osa aktivointipalveluista on lakannut, kuten velvoitetyöllistäminen sekä vuorotteluvapaa. KEHA kuitenkin totesi arviossaan, että Päijät-Hämeen sisällä yhteistyö on vahvaa ja kehittämistyö aktiivista.

Maakuntaliiton arvion mukaan väestönkehitys on tasaantunut, syntyvyys laskenut ja kansainvälistyminen lisääntynyt. Palvelualat korostuvat työpaikkarakenteessa, ja työllisyysaste on parantunut erityisesti yli 55-vuotiaiden osalta.

Työvoimapalveluiden uudistuksessa painottuu Päijät-Hämeen työvoimapalvelujen osalta kuntien omistajaohjaus suhteessa työvoimaviranomaiseen, paikallinen asiakaspalvelu ja verkostomainen työnantajapalveluiden toteutus. Lahden osalta vuotta on leimannut monet useat yhteistoimineuvottelut, jotka ovat haastaneet

organisoitumista ja tehtävien täyttöö ja vakiintumista. Tästä huolimatta uusia kehittämisavauksia on tehty runsaasti muun muassa juuri työttömästi jääneiden Nopeasti työhön-palvelu sekä digitaalinen palvelupolku.

Työ- ja elinkeinoministeriön edustajat nostivat esille Lahden osalta onnistumisen kasvokkaisten tapaamisten valtakunnallista tasoa suuremmassa määrässä sekä asiakaspalautteen hyvässä tasossa. Haasteina Lahden ensimmäisen kuuden kuukauden aikana ovat olleet pitkät odotusajat alkuhaastatteluissa, aktivointiasteen lasku, ja työnantajakontaktien väheneminen. Työnantajakäyntien raportointi keskeytyi huhtikuusta alkaen KEHA-keskuksen seurantajärjestelmien uudistustyön takia, jonka työnantajakäynneistä ei vastaa todellisuutta. Jälkimmäisellä vuosipuoliskolla on kuitenkin toiminnan volyymia pystytty nostamaan, mutta sitä ei vielä näissä keskusteluissa otettu huomioon.

Aktivointiasteen laskuun on vaikuttanut mm. vuorotteluvapaajärjestelmän päättyminen 1.9.2024, jolloin viimeiset vuorotteluvapaasijaisuudet päättyivät vuoden 2025 alkupuolella. Samoin kuntien mahdollisuus työllistää työttömiä palkkatuella päättyi vuoden 2025 alussa. Lisäksi kuntien velvoitetyöllistäminen päättyi lakimuutoksen takia. Myös työkokeilujen kestoa rajattiin, joka osaltaan laski aktivointiastetta. Ylipäättään työllisyysalueiden alkua leimaa pitkäaikaistyöttömyyden kasvu ja tekniset haasteet valtakunnallisessa tietojärjestelmäkokonaisuudessa, jotka vaativat jatkokehittämistä.

Päijät-Hämeen monialainen yhteistyö, kuten TYM-malli ja alueellinen toimeentulotukiasioiden neuvottelukunta, tukevat työllistymistä. Hyvinvointialueen arvion mukaan yhteistyö uusien työvoimaviranomaisten kanssa on lähtenyt hyvin käyntiin, ja että erityisesti TYM-johtoryhmän työskentelyltä odotetaan paljon.

Elinvoimakeskukset tulevat korvaamaan nykyiset ELY-keskukset vuoden 2026 alusta, ja niiden tehtäväkenttä laajenee elinkeinoista ympäristöön ja

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

luonnonvaroihin. ESR+ -rahoitus mahdollistaa työllisyyden, osaamisen ja osallisuuden kehittämisen, ja alueella on jo käynnissä noin 50 hanketta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 18.11.2025

53

Tietopyyntö: muistiot ja sähköpostit kaupunginorkesterin ja taiteellisen partnerin sopimusasiassa

4216/07.00.02.02/2025

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

juristi Anu Valtavaara, p. 044 482 6809

Päätös

Esittelijä

elinvoimajohtaja Laavi Elina

Päätösehdotus

Lautakunta hylkää tietopyynnön, koska pyydettyjä asiakirjoja ei ole.

Perusteluosa

Tietopyynnöntehtijä [REDACTED] on 21.10.2025 pyytänyt saada Lahden kaupungilta sivistysjohtaja ja/tai kaupunginorkesterin intendentti muistiot tai sähköpostit, jotka osoittavat "kapellimestarin ryhtyneen kohtuullisiin toimenpiteisiin tietojen suojaamiseksi". Tietopyynnön taustana on elinvoima- ja hyvinvointilautakunnan aiemmassa tietopyyntöasiassa antama päätös 14.10.2025 § 40.

Lahden kaupungin asianhallintajärjestelmä tarkastettiin. Myös intendentti ja sivistysjohtaja tarkastivat sähköpostinsa. Tietopyynnön sisältöisiä asiakirjoja ei löydetty.

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Tietopyynnön tekijälle vastattiin 5.11.2025, että Lahden kaupungilla ei ole muistioita tai sähköposteja, jotka osoittaisivat kapellimestarin toimet liikesalaisuuksiensa suojaamissa. Neuvottelut ja muut keskustelut on käyty kasvotusten ja puhelimitse, eikä niistä ole laadittu kirjallisia asiakirjoja. Kaupungilla ei myöskään ole valmistelussa tietopyynnön mukaisia asiakirjoja.

Tietopyynnön tekijälle ilmoitettiin, että syy tiedon antamisesta kieltäytymiseen on se, ettei asiakirjoja ole olemassa. Samalla annettiin tieto siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) 14 §). Oikeuskirjallisuudessa ja laillisuusvalvontakäytännössä (mm. apulaisoikeuskansleri 2.2.2023 OKV/3411/10/2021 ja oikeuskansleri 28.12.2015, dnro OKV/1313/1/2015) on vakiintuneesti katsottu, että viranomaisen tulee tehdä asiakkaan pyynnöstä asiassa valituskelpoinen päätös myös siinä tapauksessa, ettei sillä ole pyydettyä asiakirjaa.

Tietopyynnön tekijä ilmoitti haluavansa asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi.

Lahden kaupungin hallintosäännön yleisten määräysten 23 §:n mukaan asiakirjan antamista koskevan päätöksen antaa kyseessä olevasta toiminnasta vastaava kunnallinen toimielin, joka tässä tapauksessa on elinvoima- ja hyvinvointilautakunta.

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta toteaa, että Lahden kaupungilla ei ole tietopyynnössä pyydettyjä asiakirjoja. Tietopyyntö on näin ollen hylättävä.

Muutoksenhaku

Hallintovalitus

Toimenpiteet

ote tietopyynnöntehtäjälle: [REDACTED]

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 18.11.2025

54

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Esittelijä

elinvoimajohtaja Laavi Elina

Päätösehdotus

Lautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Tiedoksi tuodaan seuraavat asiat:

- Päijät-Hämeen hyvinvointialueen alueellinen hyvinvointikertomus 2021–2025
- Lahden vanhusneuvoston kannanotto valmistautumiseen sähköisen asioinnin eli suomi.fi-verkkopalvelun käyttöönottoon 1.1.2026
- Lautakunnan alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätökset ajalta 10.10.-13.11.2025

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 18.11.2025

55
Muut asiat

Päätös

Esittelijä
elinvoimajohtaja Laavi Elina

Päätösehdotus
Lautakunta merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Muutoksenhaku
Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta
Esityslista

nro 5

Lahden kaupunki, Elinvoima- ja hyvinvointilautakunta, 18.11.2025

56
Veteraanin hautausavustushakemus (salassa pidettävä)

4794/02.02.00.07/2025

Asia käsitellään salaisena perustuen viranomaisten toiminnasta annetun lain (621/1999) 24 §:n 1 momentin kohtaan 25.